

Bij versie v2: De eerste versie is door DZB getypt. Recentelijk kwam een manuscript naar voren met opmerkingen die niet in de getypte versie stonden, vandaar deze tweede versie.

VERKLARING VAN JOODSE DATA EN GEBRUIKEN

opgeschreven door wijlen Haham S. Rodrigues Pereira

INLEIDING

Ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van onze Esnoga, heb ik gemeend als passend aandenken een nagelaten brief, van mijn onvergetelijke vader z.l. aan zijn kinderen, te moeten publiceren. Eigenlijk, betreft het twee ietwat verschillende brieven, welke ik in één samengevat heb. Het geheel vormt een verklaring van data en gebruiken in het Joodse jaar. Moge onderstaande uitleg tot zegen zijn!

MRP

Psalm 34: 12-15:

Welaan, kinderen, hoort mij aan, ik wil U de vreze G'ds leren! Wie is de man, die behagen heeft in het leven, veel levensdagen wenst om geluk te zien: bewaar dan Uw tong voor wat slecht is en Uw lippen voor het spreken van onwaarheid. Mijd het kwade en doe het goede, zoek de vrede en jaag die na!

Een gewoon jaar שנה פשוטה heeft 353, 354, 355 dagen.

Een schrikkeljaar שנה מעוברת heeft 383, 384, 385 dagen

De maanden Nisan, Siwan, Ab, Tiesjrie, Sjebat en Adar Riesjon hebben altijd 30 dagen.

De maanden Ijar, Tamoez, Eloel, Tebet en Adar (Sjenie) hebben altijd 29 dagen.

Chisjwan en Kiesliv hebben of beide 29, of beide 30, of de eerste 29 en de tweede 30 dagen.

(ראש חודש) Nisan (30 dagen, dus Ijar 2 dagen) ניסן

Gehele maand geen תחנונים

Eerste 12 dagen heten ימי הקרבת הנשאים, dagen waarop de vorsten der 12 stammen hun offers brachten bij de inwijding van de tabernakel (in de parasa van: נשא), wat we lezen op חנוכה.

De avond vóór 14 Nisan moet men op alle plaatsen, waar in het afgelopen jaar חמץ kan geweest zijn, zoeken naar חמץ. Men doet dat bij kaarslicht of elektrische lantaarn, in elk geval zo, dat er geen brandgevaar is, en zegt vooraf de Beraga: אָשֶׁר ... בְּרוּךְ ... קִדְשָׁנוּ ... עַל צִיּוּר חֲמֵץ.

Na het zoeken zegt men כָּל חֲמִירָה דְּחִיפָה צְרֻשָׁתִי דְּלֹא חֲזִיתִי וְדֹלָה צְעֵרְתִּי לָהּ וְחֲטִיב כְּעֶפְרָה דְּחֲרָעָה (zie Tefiloth of moadim).

14 Nisan: תענית צבורית Vastendag der eerstgeborenen.

Men mag gamits חמץ eten tot ongeveer één derde deel van de dag, na zonsopgang, dit is met zomertijd 10 uur, Eén uur later moet men het nog overgebleven חמץ verbranden of anders vernietigen. Men zegt daarna het volledige חמץ, waarbij men alle חמץ nietig verklaart: כָּל חֲמִירָה דְּחִיפָה וְדֹלָה חֲזִיתִי דְּצֵעֵרְתִּי וְדֹלָה ... צִיּוּרְתִּי לָהּ. Vóór die tijd kan men het nog weggeven. Eventueel verkopen van gamits mag alleen zo gebeuren, dat het in volledig bezit van een niet-jood is.

Die dag mag men geen מלכה eten, om 's avonds met meer smaak te kunnen eten.

De שבת voor Paas heet שבת הגדול: gewichtige Sabbath.

Gamits is al wat van één der 5 graansoorten is en gerezen is. Dus ook bier. Men eet op Paas ook geen erwten of bonen, maar mag die wel in huis bewaren bij het gamits חמץ -vaatwerk. Zeep mag men alleen gebruiken indien niet geparfumeerd.

Glaswerk mag gewoon gebruikt worden, evenals groente-emmers en waterketels. Aardewerk, geëmailleerd vaatwerk en messen, niet uit één stuk mogen niet gebruikt worden. Metalen voorwerpen, niet geëmailleerd, die niet met het vuur in aanraking komen, dus bv. lepels en vorken en houten voorwerpen uit één stuk, moeten gekasserd worden door ze te overgieten met kokend water.

Bakplaten, kookkachel moet gekasserd worden door te gloeien.

Wat op het vuur gebruikt wordt, moet worden gegloeid.

Wat warm gebruikt wordt, moet worden overgoten met kokend water.

Wat alleen koud gebruikt wordt, behoeft niet gekasserd te worden.

Men begint de **הַגְדָּה** niet vóór nacht.

Benodigheden voor de Hagadah:

-4 glazen wijn (ter herinnering aan de 4 uitdrukkingen, waarmee G'd de verlossing beloofde:

וְהוֹצֵאתִי Ik zal uitvoeren

וְהִלַּאתִי Ik zal redden

וְגִאֲלֵתִי Ik zal verlossen

וְלָקַחְתִּי לִי לְעָם Ik zal Mij tot een volk nemen

-1 in het vuur gebraden been, ter herinnering aan het Paaslam dat ook op het open vuur gebraden moest worden (**לְלֵי הָשֵׁ**)

-3 **מְנוֹת**; ook **שְׂמוּרִים** (in acht genomen) of **קְלִירָה** (maaïen) geheten, omdat daarbij al vanaf het maaïen werd opgepast, dat er geen water bij kwam. Bij gewone **מְנוֹת** eerst van het maken af.

-**מְרוֹר** bittere kruiden (kropsla)

-**חֲרֹסֶת** mengsel van fijngesneden appels, rozijnen, noten, amandelen, kaneel; alle vruchten waarmee Israël vergeleken wordt, wat suiker en wat wijn. DE **חֲרֹסֶת** is naar het uiterlijk ter herinnering aan de klei, waarvan men tichelstenen maakte, en om de **מְרוֹר** in te dopen.

- 1 ei, ter herinnering aan het dier, dat men eten kon, als het Paaslam niet genoeg was voor het gezin.

-radijs of latuw, ingedoopt in azijn of zout water.

Men moet de Afikomen eten vóór 12 uur. Men is gewoon die avond geen gebraden vlees te eten.

Op de eerste dag bij de **מוֹסֵף**, die dan herhaald wordt, begint men met het lezen van **מִזְמֹר הַטֵּל** (**תְּקוּן הַטֵּל**). De tweede avond begint de **עֹמֶר** telling, tot **הַשְּׁבִיעִים**, deze geeft het verband aan tussen de uittocht en de wetgeving. Door de laatste werd Israël werkelijk een volk. Als men 's avonds vergeten heeft te tellen, kan men nog bij dag tellen, zonder **צָרְקָה**. Heeft men een hele dag vergeten, dan mag men dat jaar geen **צָרְקָה** meer zeggen bij het tellen. De **עֹמֶר** telling heet zo, omdat ook op de tweede dag paas een **עֹמֶר** (maat) werd geofferd van de nieuwe gerst. Op de eerste en tweede avond zegt men bij de **שֶׁשְׁחֵינֵינוּ קְדוּשָׁה** wel **קְדוּשָׁה**, de zevende en achtste avond niet, omdat het geen afzonderlijk feest is. 20 Niessan **חֹל הַמּוֹעֵד**. Geen **מִזְמֹר לְתוֹדָה** evenmin als op ingaande Paas. (Bij het dankoffer, **תּוֹדָה**, waren ook **חֲמִיץ**-broden en dat kon dus op Paas niet geofferd worden)

Bij **יִשְׂרָאֵל**: **עֲרֵצִית** en **מִנְחָה**

21 Niessan: Men leest na: **הֲאִי יִשְׂרָאֵל מִנְחָה** nog een stuk verder: **כִּי צָח סוּם פְּרִעָה**, evenals op **שֶׁשְׁתַּיִם צִשְׁלַח**.

23 Niessan: **חָג הָאֶסְרוֹ** Men leest in plaats van **צִית יַעֲקֹב** met dagpsalm: **צִירוֹן הַצָּח**, evenals op 8 sievan en 24 tiesjrie.

Ijar (29 dagen, dus ר"ח סיון 1 dag)

In deze maand worden geen huwelijken gesloten, uitgezonderd op 1, 14 en 18 omdat in die maand een grote sterfte was onder de leerlingen van R. Akiba; bovendien waren toen de Jodenvervolgingen van de kruistochten.

14 Ijar heet פִּסְחָא שְׁנִי. Wie op 14 Nisan onrein was of op een verre reis, kon het offer van het Paaslam brengen op 14 Ijar.

18 Ijar heet לֵג לְעֹמֶר, 33 ste dag van de Omertelling. Toen hield de genoemde sterfte op. Deze beide dagen geen Teginot.

Siwan (30 dagen, dus ר"ח תמוז 2 dagen)

Eerste 12 dagen geen Teginot.

3,4 en 5 heten שְׁלֹשֶׁה יְמֵי הַגְּזֵלָה, drie dagen van afzondering, ter voorbereiding voor de wetgeving.

6 en 7 Siwan חַג הַשָּׁבוּעוֹת: Wekenfeest, 7 weken na Paas.

Het heet ook: יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה Dag der wetgeving.

יוֹם הַבְּבוּרִים Dag der eerstelingen, omdat op die dag de eerste rijpe tarwe geofferd werd in de vorm van twee broden. De eerste gerst werd geofferd, een Omer, op de tweede dag Paas.

חַג הַקֵּיץ Oogstfeest, omdat dan de tarweoogst begon.

טֻבֵּי שָׁלוֹם Slotfeest (van Paas).

Tot en met 12 Siwan zegt men geen Teginot, omdat, wie het feestoffer niet gebracht had op חַג הַשָּׁבוּעוֹת, dat kon doen tot en met 12.

Men leest de eerste dag voor מִנְחָה de חֲזָקוֹת (geboden) van R. Salomo Ibn Gabirol en het eerste gedeelte van רֵית.

Men leest de tweede dag voor מִנְחָה de חֲזָקוֹת (verboden) en het tweede gedeelte van רֵית.

8 Siwan חַג אֶרְבֵּי חַג.

Tamoez (29 dagen, dus ר"ח 1 dag)

17 Tamoez שְׁבַע עָשָׂר בְּתַמוּז Vastendag

Redenen: Titus veroverd Jeruzalem (70 na)

Apostemos verbrandt een Sefer Thorah

Mozes breekt de stenen tafelen

Offerdienst in de tempel gestaakt

Evenbeelden in de tempel geplaatst (afgodsbeelden)

Zeventien Tamoez

Van 17 Tamoez tot 9 Ab heet: 3 תְּלָתָא דְּפִרְעָנוּתָא 3 weken van kastijding

of צֵין הַמְּאָרִים Tussen de rampvolle dagen

Men zegt geen שְׂחִינּוּ en sluit geen huwelijken.

De eerste saba in de 3 weken heet שַׁבַּת דְּבָרֵי (הַפְּטָרָה): Jeremia I & II: 1-3)

De tweede saba in de 3 weken heet שַׁבַּת שְׁמֵעוּ (הַפְּטָרָה: Jeremia II & IV: 1-2)

De derde saba in de 3 weken heet שַׁבַּת חֲזוֹן (הַפְּטָרָה: Jesaja I)

Alle naar het beginwoord van de haftarah.

Ab (30 dagen, dus ר"ח חֲלוּל 2 dagen)

Vanaf 1 Ab is het verboden vreugde te genieten; ook trekt men dan geen nieuwe kleren of schoenen aan, noch laat men die dan maken.

De week, waarin 9 Ab valt eet men geen vlees en drinkt geen wijn; knipt geen haar, baard of nagels en trekt geen schone kleren aan. Ook wast men dan geen kleren.

Bij de laatste maaltijd voor 9 Ab eet men niet meer dan één gerecht en zorgt, dat men niet met 3 meerderjarige mannen eet, om geen זְמִינִין te zeggen.

Dit alles vervalt als 9 Ab op Zondag is, of verschoven wordt van saba op zondag.

(Een vastendag die van saba op zondag wordt uitgesteld heet: תַּעֲנִיית נְדָחָה; deze

kunnen zijn שַׁבַּת עֵשָׂר צְתָמוֹז, שַׁבַּת עֵשָׂר צְחָצ, שַׁבַּת גְּדֻלָּה, לֹאם גְּדֻלָּה, een vastendag die van saba op

donderdag wordt vervroegd heet: תַּעֲנִיית מְקַדָּם); kan zijn: תַּעֲנִיית חֶסֶתֶר of תַּעֲנִיית

צְכוּרוֹת .

Op 9 Ab is verboden: eten, drinken, wassen, dragen van leren schoeisel, elke intimiteit tussen man en vrouw. Bij het ochtendgebed doet men geen Talit en Tefilien aan. In alle drie עֲמִידוֹת voegt men נְחִים en עֲנִינוּ in.

Ook op de dag na 9 Ab mag men de gehele dag geen vlees eten of wijn drinken, omdat die dag de tempel nog heeft gebrand. Dit vervalt als de vastendag is uitgesteld van saba 9 Ab op zondag 10 Ab. Dan mag men echter zondagavond, na de vastendag, ook geen vlees eten of wijn drinken.

De redenen voor 9 Ab zijn:

Negen Ab

Edoms koning Turnus Rufus laat de tempelberg met zout beploegen.

Grote uitmoording der joden in Spanje in 1492, onder Ferdinand en Isabella.

Ezra's tempel (tweede) verwoest door Titus.

Nebucadnezar verwoest de tempel van Salomo.

Aankondiging van de veertigjarige omzwerving in de woestijn.

Bar Kochba, de valse Messias, wordt verslagen bij Biter (135 na)

De 7 weken tussen 9 Ab en Rosj Hasjanah heten: שַׁבַּת דְּנַחֲמָתָא, 7 weken van vertroosting. Men leest dan als Haftarah stukken uit Jesaja.

De Sabbath na 9 Ab heet: שַׁבַּת נְחָמוֹ. Na de negende heet de maand ook: מְנַחֵם.

15 Ab heet: טו צְחָצ, een herinneringsdag, geen תַּחֲנוּת.

De redenen zijn:

Einde van de oorlog met de stam Benjamin (zie Richteren, hfdst 19 tot einde)

Feest van de wijnoogst-

Die dag hield men elk jaar op met het hakken van het hout voor de offerdienst, omdat het na die dag wormstekelig werd. Men noemt die dag ook: **יום תִּפְּרֵ מַגֵּל**, dag dat de bijl gebroken werd.

Op die dag werden door Hosea, laatste koning van het rijk Israël, de wachters afgeschafte, die sinds Jerob'am, eerste koning, de wegen naar Jeruzalem bewaakten, opdat de inwoners van het rijk niet op de drie hoofdfesten naar Jeruzalem zouden gaan.

Toen werd verlot gegeven, om de lijken van de bij Biter gesneuvelden (zie redenen van 9 Ab) te begraven.

Eloel (29 dagen)

Vanaf 2 Eloel tot Kiepoer worden 's avonds en 's morgens **סְלִיחוֹת** (vergiffenis-gebeden) gezegd, behalve op Sabbath en feestdagen; indien 2 Eloel op Saba valt, beginnen de **סְלִיחוֹת** op 3 Eloel.

Op 29 Eloel zegt men geen **תְּחִינוֹת**.

Na de ochtenddienst: **הַתֵּרַת נְדָרִים** (opheffing van geloften)

Tiesjrie (30 dagen, **רִ"ח תְּשׁוּן** 2 dagen)

1 en 2 Tiesjrie **לראש השנה** (nieuwjaarsfeest)

Dat feest heet ook: **יום הזְכָרוֹן**, dag der herinnering.

יום הַדִּין, dag van het gericht

יום תְּרוּעָה, dag van het bazuingeschal

(op Sabbath zegt men **זְכָרוֹן תְּרוּעָה** en geen **מַלְכָּנוּ**. Dit laatste ook niet op **שֶׁצֶת תְּשׁוּבָה**, wel op **שֶׁצֶת כְּפוּר**)

Op de eerste avond na de **קְדוּשָׁה** eet men een zoete appel met honing als symbool, dat het komende jaar gelukkig moge zijn. Men zegt daarbij: **יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ: שֶׁתִּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה**.

De tweede avond moet men bij de **קְדוּשָׁה** een nieuwe vrucht of een nieuw kledingstuk hebben om **שֶׁתִּחַיֵּינוּ** te kunnen zeggen.

De **שׁוֹפָר** moet zo mogelijk een ramshoren zijn, ter herinnering aan de offerande van Izak, die op **ראש השנה** plaats vond. Anders neemt men een hoorn van een bok of antilope, niet van een rund of van een hert.

De moesaf wordt herhaald op **ראש השנה** en **כְּפוּר**, eerste dag **חַג הַמִּלּוֹת** en eerste dag **שְׁמִינֵי חַג עֲצָרֹת**.

De **עֲמִידָה** van mincha wordt herhaald op **כְּפוּר**, **ראש השנה** en vastendag.

De 3 middelste **צְרָכוֹת** van de moesaf van **ראש השנה** heten respectievelijk:

מַלְכוּיּוֹת, omdat daarin wordt gesproken over G. als Koning

זְכָרוֹנוֹת, omdat daarin wordt gesproken over de herinnering

שׁוֹפָרוֹת, omdat daarin gesproken wordt over het bazuingeschal

1 tot en met 10 Tiesjrie heten **עֲשָׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה**, 10 dagen van bekering. de Sabbath in die dagen heet **שַׁבַּת תְּשׁוּבָה**.

3 Tiesjrie **לוֹס גְּדֻלָּיָה**. Op die dag werd Gedalja, landvoogd der Joden na de verwoesting van de eerste tempel vermoord. Daarmee eindigde het verblijf der Joden in Palestina en werd ook de rest verbannen naar Babylonië.

Van 9 Tiesjrie tot het einde van de maand geen **תְּחִינּוֹת**.

Indien men de invoegingen van de 10 bekeringsdagen vergeten heeft, hoeft men niet over te lezen, evenmin als bij **עַל הַגִּיסִים** en **חֲפָה חֲנֻתָּנוּ**.

Als men niet **הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ** heeft gezegd, moet men vanaf het begin overlezen.

Als men niet **הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט** heeft gezegd, moet men vanaf **הַשִּׁיבָה** overlezen

Als men niet **יְעֹלָה וְיִצָּח** heeft gezegd, moet men op **חֹל הַמּוֹעֵד** altijd overlezen vanaf **רָאָה**, is men al uitgestapt, dan vanaf het begin over. Op **רָאָה חֹדֶשׁ** alleen overlezen bij **מִנְחָה** en **שְׁחֵרִית**.

10 Tiesjrie: onthoudingen zie 9 Ab

De avonddienst vangt aan met **כָּל נְדָרֵי**, een plechtigheid waarbij alle geloften die men in het afgelopen jaar tegenover G. gedaan heeft, opgeheven worden. Uitsluitend tegenover G.; dus beloften tegenover mensen blijven wel degelijk van kracht!

Men spreekt bij alle 5 gebeden een zondenbelijdenis uit, een **וְיָדוּי**.

Als vijfde gebed leest men de **נְטִילָה**, slotgebed. Aan het eind daarvan zegt men de zogenaamde **שְׁמַע**, die men ook zegt bij een stervende, omdat men daarmee wil uitdrukken, dat ook de dood verzoening moge brengen.

11 Tiesjrie **יוֹם שְׂמֵחַת כֹּהֵן**, dag van de vreugde van den Hogepriester, na zijn behouden terugkomst uit de tempel.

15 --21 Tiesjrie: **סִכּוּת**. Men moet wonen in de loofhut, als herinnering aan de bescherming in de woestijn. Daarom verlaten wij onze veilige woning en verblijven in een wankel hutje, om ons vertrouwen te tonen in G., die ons in elk verblijf beschermen kan.

Men moet de Loelab **לוֹלָב** opnemen, bestaande uit:

1 palmtak **כַּף תְּמָר**,

3 myrtetakken of **בְּדָם**

2 beekwilgetakken of **עֲרָבָה**

1 ethrog **חֲתָרוּג**

Symbolische verklaringen:

De ethrog heeft de vorm van het hart.

De loelab heeft de vorm van de ruggegraat

Het blad van de myrte heeft de vorm van het oog

Het blad van de beekwilg heeft de vorm van de lippen.

Dus, dat men zich met zijn gehele lichaam aan G. wijdt.

Een andere verklaring is, dat de **לוֹלָב** met smaak en geur symbool is van die mensen, die zowel de rituele plichten vervullen als de menslievende; de palm, die alleen vruchten levert en geen geur heeft, die personen, die alleen de weldadigheid beoefenen; de myrte, die alleen geur heeft, hen die alleen de rituele plichten vervullen

en de beekwilg, die noch smaak noch geur heeft, hen die in geen van beide opzichten hun plicht doen. Die allen worden samen genomen, om te doen uitkomen dat wij niet het recht hebben, om bij het gebed iemand uit te sluiten.

Men maakt met de Loelab wendingen tijdens de Hallil en bij de **הושענות**. Op Sabbath wordt bij de **הושענות** geen Sefer uitgehaald, maar wel de Hechal geopend. Men maakt een omgang (op **הושענה רצה**: 7), om aan te duiden, dat de **תורה**, waaromheen men immers de omgangen maakt, het middelpunt van ons leven is. Het feest heet ook **חג הקליר**, omdat men daarna begon met het inzamelen der vruchten.

De zevende dag heet **הושענה רצה**, omdat men dan vele malen **הושענה** zegt. 22 en 23 Tiesjrie **חג עולות**, Slotfeest. Men begint dan bij de Moesaf met het zeggen van **משיב הרוח**. **צריך עלינו** eerst bij **ערבית** voor 5 december; in december voor een maatschappelijk schrikkeljaar eerst de avond voor 6 december)

23 Tiesjrie **שמחת תורה**. Men eindigt dan het lezen van de **תורה** en begint weer onmiddellijk opnieuw met **ציראשית**.

Kiesliv (29 of 30 dagen)

25 Kiesliv tot 2 of 3 Tebit **חנוכה**, Inwijdingsfeest.

De familie de Chasjmoneen, hoofd de Hoge priester Matitjah, vader van 5 zonen, waarvan Juda de Makkabeeer de voornaamste was, bevrijdt de joden van de overheersing der Syriërs onder Antiochus Epifanes, die oa. de besnijdenis en de Sabbathviering verboden had en de tempel ontwijd had. Na reiniging werd de tempel opnieuw in gebruik genomen op 25 Kiesliv. Er was toen nog maar een kruikje met olie over om het licht der **מנורה** te ontsteken en het vervaardigen van nieuwe olie duurde 8 dagen. Door een wonder was toen die olie toereikend voor 8 dagen. Daarom ontsteken we 8 dagen lichten en wel de eerste avond 1, dan 2, enz., want elke volgende avond was het wonder groter. Men ontsteekt de eerste avond het eerste licht aan de rechterkant; de tweede avond eerst het tweede licht, dan het eerste, enz. Men leest het gehele feest de grote Hallil. Men voegt in de **bençao** en in de **על עמדת** in de **הניסים**.

Tebit (29 dagen, dus **ר"ח שבט** is 1 dag)

10 Tebit **עשרה בטבת**; men vast omdat toen de belegering van Jeruzalem door Nebucadnezar begon. Ook zou op die dag Ezra gestorven zijn.

Sjebat (30 dagen dus **ר"ח אדר** is 2 dagen)

15 Sjebat, **ראש השנה לחילנות** of **ט"ו בשבט**, nieuwjaarsfeest der bomen. Van die dag begon men de 3 jaren te tellen, gedurende welke men na het planten van een boom de vruchten ervan niet eten mocht.

Adar Riesjon (30 dagen, ר"ח ניסן is 2 dagen)

14 en 15 Poeriem Katan, klein Poeriem

Adar {Sjenie}(29 dagen, ר"ח ניסן is 1 dag)

De Sabbath voor of op 1 Adar heet שַׁבַּת שְׁקָלִים, omdat met 1 Adar werd afgekondigd, dat men weer zijn nieuwe bijdrage van een halve sikkil moest storten voor de dagelijkse offerdienst.

De sabbath voor Poeriem heet שַׁבַּת זְכוֹר; dat men zich herinnere, hoe Amalik waarvan ook Haman afstamde, Israel had aangevallen.

De Sabbat na Poeriem heet שַׁבַּת פָּרָה, omdat men dan een stuk uit de Thorah voorleest, waarin gesproken wordt over de rode koe als middel om zich te reinigen van verontreiniging door een dode. Dit moest geschieden voor het eten van het Paaslam

De sabbath voor of op 1 Niessan heet שַׁבַּת חֲדוּשׁ.

13 Adar תַּעֲנִיית הָאֶסֶתֶר: vastendag van Esther

14 Adar פּוּרִים: lotenfeest. Men moet aalmoezen aan de armen geven, een maaltijd houden en aan bekenden eetwaren als geschenken sturen. Men voegt in de **bençao** en in de עֵל הַנִּיסִים, עֲמִידָה in.

15 Adar is פּוּרִים שׁוּשָׁן.

Kasjeren van vlees

Een half uur in water; als men geen speciaal voorwerp ervoor heeft, dat alleen daarvoor gebruikt wordt, moet men steeds eerst water in het voorwerp doen. Dan met zout, niet te fijn of te grof bestrooien aan alle kanten en zo een uur laten staan. Dan zeer goed afspoelen.

Het hart snijdt men open en snijdt de punt eraf en behandelt het verder als gewoon vlees.

De lever, ook van een kip, behandelt men anders. (dus niet in water enz.) Men snijdt hem kruislings in en braadt het dan met de sneden naar beneden op vuur. Daarna mag men het koken.

Gevogelte moet men eerst openen, dan in water; vervolgens ook van binnen met zout bestrooien en het zo leggen, dat de opening naar beneden gekeerd is. Tijdens het zouten moet alles liggen in een voorwerp met gaten of op een schuin geplaatste plank, zodat het bloed er aflopen kan.